

Slovo k povzbuzení na neděli 11. září 2022, na 24. neděli v mezidobí – C
Biblická čtení: Ex 32,7-11.13-14; Ž 51; 1Tim 1,12-17; Lk 15,1-32

Milé sestry, milí bratři,

dnešní **podobenství O marnotratném synu** patří bezpochyby k **nejznámějším** a **nejoblíbenějším** podobenstvím z úst Pána Ježíše. Zároveň je i jedním z **nejdůležitějších**, neboť jak milosrdný je otec v podobenství, tak milosrdný je k nám, marnotratným lidem **sám Bůh**. Takový je i **Pán Ježíš**, «který přišel na svět, aby zachránil hříšníky» (jak jsme slyšeli ve čtení druhém).

Někteří biblisté proto toto podobenství považují za **nejautentičtější** shrnutí celého evangelia. **Milosrdný Kristus**, vyhlížeje ho již z dálky, s Boží mateřskou něhou přijímá zpět každého zatoulaného člověka, jen když projeví sebemenší snahu se navrátit, jen když se vydá na cestu, jen když přijde k němu ke stolu. Přijímá ho **s dobrotou jen Bohu vlastní**. Tu působivě na slavném obraze vyjádřil **Rembrandt van Rijn**, když otci z podobenství objímajícího vrátivšího se syna namaloval každou ruku jinou; levou otcovskou, silnou a pravou mateřskou, něžnou.

Ať se stane cokoli, ať jsme slabí jakkoli, ať se zatouláme kamkoli, **k tak dobrému Bohu** se můžeme vždy **s důvěrou pokorně vrátit**. On nás přijme, neodmítne, obejmě, neboť i nás už z dálky vyhlídí. V tom spočívá jedna ze základních sil křesťanské **naděje**.

Není divu, že podobenství o marnotratném synu je zároveň snad i **nejkomentovanějším** a **nejcitovanějším** Ježíšovým podobenstvím. Každý z nás už slyšel anebo četl celou řadu jeho výkladů...

Proto možná nechme podobenství soukromému rozjímání každého z nás a zkusme nyní krátce zaměřit svou pozornost **na čtení první**, které je ostatně uvozuje. Je z dvaatřicáté kapitoly knihy **Exodus** a rozevírá před námi část členité, dlouhé a relativně komplikované perikopy pojednávající o Mojžíšově pobytu **na hoře Sinaj** a o souběžném dění na jejím **úpatí**.

Mojžíš je na hoře čtyřicet dnů, setkává se s Hospodinem a dostává Desatero. Pro **lid** čekající dole je to ale příliš dlouhá doba, a tak požádá Árona, aby mu ulil **zlaté tele** jako spodobení Boha, který Izraelity vyvedl z Egypta. **Mojžíš** to neví, je na hoře, oznamuje mu to Hospodin a hned ohlašuje trest pro lid. Před Mojžíšem rozestře možnost, že by se pak mohl stát počátkem národa nového, jakýmsi **novým Abrahámem**. On to ovšem **odmítá**, Boha naopak **konejší**, přimlouvá se za Izraelský národ, aby byl zachráněn. A Hospodin se skutečně slituje a Izraeli odpustí.

Zlaté tele a **rozhovor Boha s Mojžíšem** jsou tak **dva zásadní momenty** dnešního starozákonního úryvku.

Zhotovení zlatého telete je velmi specifický hřích. **Není** totiž přímo odklonem od živého Boha, jak by se mohlo zdát, není popředním jeho existence anebo Božích mocných činů, vyvedení z Egypta, ale **je** vlastně jen vytvořením jeho **podoby** podle **potřeby**, **představ** a **tužeb člověka**. Izrael nevydržel čekat, nesnesl oblak, který zahalil horu Sinaj, a raději si zhotovil **boha po svém**. Respektive pravému Bohu dal příliš rychle **sobě přijatelnější podobu**. Možná s pocitem, že tak bude mít Boha více **ve své moci**, že si s ním snadněji učiní, co chce.

Je jasné, že Boha člověk vždycky vnímá nějak po svém, vždycky Bohu dává nějaké své podoby, projikuje do něj své představy, na tom asi není ještě nic tak špatného. Ale **tragédie** nastane, když člověk učiní **rovnítka** mezi svou představou Boha a Bohem samotným, anebo dokonce svou představu nad Boha **povýší**. Prostě když si začne myslet, že Boha již zcela **zná** a hlavně **má**. Když se mu Bůh stane telátkem a on jeho hospodářem.

Tak tomu však být nesmí. Jestliže skutečný **Bůh** je **ještě větší** než jakákoli dějinná zkušenost s ním a jestliže dokonce Boží **Syn** je větší než jeho přijaté **lidství**, o co víc musí být větší než

jakákoli, i třeba sebelepší naše lidská **představa** o něm. *Deus semper maior* („Bůh stále větší“) zní trefné latinské úsloví.

Zdůraznění nekonečné **transcendence (přesažnosti) Boží** samozřejmě **neneguje** kategoriální a dějinné zjevení Boha vrcholící v Pánu Ježíšovi, ani **nepopírá** křesťanství jako jeho plnost. Ale **připomíná** nám, že ani do Písma, ani do posvátné Tradice, ani do křesťanství a už vůbec ne do naší osobní představy se celý **Bůh nevejde**, že byl, je a bude vždy **stále větší**. Proto bychom měli unést **Boží tajemnost** a nesmíme se snažit ji **nahradit** nějakým zlatým teletem. Ani **Pán Ježíš** pro nás nesmí přestat být **Božím Synem**, sice vtěleným, ale pořád Bohem.

Přesvědčení, že Bůh zůstává Bohem, že musíme umět snést, že mu nemůžeme rozumět, že pro nás zůstává tajemstvím, že určitá nejistota vzhledem k Boží k transcendenci k naší víře skutečně patří, a tak dále, znamená potřebu určité **relativizace celého křesťanství**. **Ne** však ve smyslu zpochybnění základních pravd víry anebo svátostných podob Kristova příchzení k nám, ale ve smyslu relativizace v původním významu slova: „**uvedení do vztahu**“. Jde totiž o to, abychom **vše podstatně křesťanské** vnímali jako (různě intenzivní) jedinečný **projev přítomnosti živého Boha**. Tak se nám vše podstatně křesťanské může stát opravdu **médiem**, prostředkem vztahu a způsobem komunikace s Bohem, s Pánem Ježíšem, tajemným pokračováním jeho lidství. Jím také je a chce být.

Naše křesťanská víra je přeci vztahem k Bohu skrze Pána Ježíše v síle Ducha svatého. K Bohu, který i navzdory vši blízkosti nám je stále nekonečně větší než my. I proto je důležité o víru pokorně **pečovat** jako o živý vztah k ještě živějšímu, k nejživějšímu Bohu, **aby** se nám naše vnímání Boha postupně **nestalo** nějakým **zlatým telátkem**, které by už Božím ovšem nebylo...

A pak máme před sebou ještě **Hospodinův rozhovor s Mojžíšem**. «Mojžíš byl nejpokornějším ze všech lidí», tak o něm hovoří už kniha Numeri. A dnešní scéna ze Sinaje je toho snad nejzřejmějším **svědectvím**. Více než o vlastní Boží slávu mu šlo o **spásu všech**, celého národa a **slávu Boží** v něm. Ne nadarmo byl Mojžíš už nejranějším křesťanstvím přečten jako jeden z nejvýraznějších starozákonních **předobrazů Krista**. Nejenže se stal nástrojem vyvedení z otroctví Egypta, ale právě na Sinaji se projevil jako **dobry, pokorný a zbožný** člověk, kterému více záleželo na skutečné slávě Boží ve světě a na prospěchu všech ostatních, než na slávě a prospěchu vlastním.

A v tom nám je Mojžíš velkým **příkladem** hodným následování, který asi není třeba nijak zvlášť dál rozvíjet. Stačí se zaposlouchat do starozákonního příběhu a s Boží pomocí se **Mojžíšovi** snažit aspoň trochu **připodobnit**. *Omnia ad maiorem Dei gloriam* („vše k větší slávě Boží“) bylo heslem svatého Ignáce. A největší Boží slávou na zemi je dobro, láska a spása lidí. Mnohem více než nějaké naše jiné případné úspěchy...

Milé sestry, milí bratří, připomínejme si znovu a znovu podobenství o marnotratném synu a nebojme se k Bohu stále znovu a znovu přicházet, navracet se. Přiznejme si a unesme, že Bůh je nekonečně větší než my, neudělejme si ze své víry postupně nějaké zlaté telátko. K tomu nechť nám pomůže mojžíšovská touha po rozšíření slávy Boží, slávy skutečného dobra, a ne slávy vlastní, touha po prospěchu všech, nejen vlastním. **S pomocí Boží, s pomocí Kristovou...**